चाणक्य मंडल परिवार

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक CMPT000

BOOKLET No.

प्रश्नपुस्तिका

एकूण प्रश्न : 50

वेळ : 1 (एक) तास **Paper 6** **एकूण गुण : 100**

सूचना

(1) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(2) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **50** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक								

(3) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात बॉलपेनने लिहावा.

(4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे.**

(5) **ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत.

(8) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी एक चतुर्थांश गुण वजा करण्यात येतील''.**

(9) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे.

*****

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

चाणक्य मंडल परिवार

1) पुढील विधाने विचारात घ्या.

(अ) विरोधी पक्ष नेत्यास मंत्र्याचा दर्जा प्राप्त असतो व सरकारकडून त्याला वेतन प्राप्त होत असते.

(ब) विरोधी पक्षनेता या पदास 1969 मध्ये पहिल्यांदा अधिकृतरीत्या मान्यता मिळाली.

(क) प्रतोद हे पद संसदीय सरकारच्या संकेतावर आधारलेले आहे.

योग्य विधान/ने ओळखा.

(1) फक्त अ व क (2) फक्त अ व ब

(3) फक्त क व ब (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements.

(a) The Leader of Opposition holds the status of a Minister and receives a salary from the Government.

(b) The post of Leader of Opposition was first officially recognized in 1969.

(c) Whip post is based on indication of parliamentary government.

Identify the correct statement/s.

(1) a and c only (2) a and b only

(3) c and b only (4) All of the above

---

2) संसद सचिवालय संबंधी खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) संसद सचिवालयाच्या महासाचिवाची नियुक्ती राष्ट्रपती करतो.

(ब) संसदेच्या दोन्ही गृहांचा स्वतंत्र सचिवालयीन कर्मचारी वर्ग असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1)फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the statements given below regarding Parliament Secretariat and select the correct statement/s.

(a) The Secretary General of the Parliament Secretariat is appointed by the President.

(b) Both Houses of Parliament have separate secretarial staff.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

चाणक्य मंडल परिवार

3) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) राज्यघटनेनुसार संसदेचे तीन भाग आहेत.

(ब) राष्ट्रपती संसदेच्या बैठकीला उपस्थित राहत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही योग्य (4) दोन्ही अयोग्य

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) Parliament has three parts as per the constitution.

(b) The President does not attend the sittings of the Parliament.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both are correct (4) Both incorrect

---

4) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) सभापतीना पदावरून दूर करण्यासाठीचा ठराव मांडण्यासाठी 14 दिवसाची पूर्वसूचना द्यावी लागते.

(ब) सभापतीचा ज्येष्ठताक्रम कॅबिनेट मंत्र्याच्या बरोबरीचा असतो त्याने राजकीय पक्षाच्या सदस्यत्वाचा राजीनाामा दिलेला असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) 14 days prior notice is required to move the resolution to remove the Chairman from office.

(b) The seniority of the Chairman is equal to that of a Cabinet Minister provided he has resigned from the membership of a political party.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

चाणक्य मंडल परिवार

5) अविश्वास ठरावा विषयी खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) लोकसभेतील अविश्वासाचा ठराव दाखल करण्यासाठी नियमात कोणत्याही अटी नाहीत.

(ब) अविश्वासाचा ठराव दाखल केल्यानंतर सुट्टी घेण्यापूर्वी त्यावर दहा दिवस कार्यवाही करावी लागते.

(क) अविश्वास ठराव फक्त लोकसभेत मांडता येतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व क (2) फक्त अ व ब

(3) फक्त क व ब (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the statements given below about no-confidence motion and select the correct statement/s.

(a) There are no conditions in the rules for filing a motion of no confidence in the Lok Sabha.

(b) After the motion of no confidence is filed, it has to be acted upon for ten days before taking leave.

(c) No confidence motion can be moved only in Lok Sabha.

Alternative Answers:

(1) a and c only (2) a and b only

(3) c and b only (4) All of the above

---

6) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि अयोग्य विधान/ने निवडा.

(अ) पंतप्रधानाचे वेतन भारताच्या संचित निधीतून केले जाते.

(ब) अतिरिक्त अनुदान मान्यतेसाठी थेट लोकसभेत सादर करतात.

(क) राज्यसभा धनविधेयकाला मान्यता नाकारू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क

(3) फक्त अ व क (4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the statements given below and select the incorrect statement/s.

(a) The salary of the Prime Minister is paid from the Consolidated Fund of India.

(b) Additional grants are submitted directly to the Lok Sabha for approval.

(c) The Rajya Sabha cannot reject the Money Bill

Alternative Answers:

(1) a and b only (2) b and c only

(3) a and c only (4) None of the above

7) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) करासंबंधीचे वित्त विधेयक फक्त लोकसभेत मांडता येतात.

(ब) वित्त विधेयक राज्यसभेत पाठविण्यापूर्वी अध्यक्षाने प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) Money Bills relating to taxation can be introduced only in the Lok Sabha.

(b) The Money Bill must be certified by the Speaker of the Lok Sabha before it is sent to the Rajya Sabha.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

---

8) पुढील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) लोकप्रतिनिधी कायदा 1951 नुसार कोणत्याही अपराधामध्ये दोन किंवा अधिक वर्षाची शिक्षा झालेला व्यक्ती संसद सदस्य म्हणून निवडून येण्यासाठी अपात्र असतो.

(ब) पक्षांतर संबंधी कारणाव्यतिरिक्त इतर कारणावरून संसद सदस्याला अपात्र ठरवण्याचा अधिकार राष्ट्रपतीला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the following statements and choose the correct statement/s.

(a) A person convicted of any offense under the Representation of the People Act, 1951 shall be ineligible for election as a Member of Parliament. (having sentensed for 2 or more than 2 years)

(b) The President has the power to disqualify a Member of Parliament on grounds other than defection.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

चाणक्य मंडल परिवार

9) खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) लोकसभेच्या प्रमुखांच्या गटामध्ये कमाल 10 सदस्य असतात.

(ब) लोकसभा अध्यक्ष किंवा उपाध्यक्ष अनुपस्थित असल्यास गटातील ज्येष्ठ सदस्य सभागृहाचा अध्यक्ष म्हणून काम पाहतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Note the following statements and select the correct statement/s.

(a) The Group of Speakers of the Lok Sabha consists of a maximum of 10 members.

(b) In the absence of the Speaker or the Deputy Speaker of the Lok Sabha, the senior member of the group acts as Speaker of the House.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

---

10) खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) लोकसभेत अँग्लो इंडियन सदस्याला नामनिर्देशित करण्याची तरतूद आयर्लंडच्या राज्यघटनेतून घेण्यात आली होती.

(ब) लोकसभेत अँग्लो इंडियन सदस्य नामनिर्देशित करण्याची तरतूद 106 व्या घटनदुरुस्ती कायद्याने काढून टाकण्यात आली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Note the following statements and select the correct statement/s.

(a) Provision for nominating an Anglo-Indian member to the Lok Sabha was taken from the Constitution of Ireland.

(b) The provision of nominating Anglo-Indian members to the Lok Sabha was removed by the 106th Amendment Act.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

11) खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) 84 वी घटनादुरुस्ती अधिनियम 2001 अन्वये लोकसभेतील जागांची राज्या - राज्यातील विभागणी आणि राज्याची क्षेत्रीय मतदारसंघात विभागणी 1971 च्या लोकसंख्येनुसार 2000 निश्चित करण्यात आली.

(ब) राज्यातील मतदारसंघाची पुनर्रचना करण्याची पद्धत संसद ठरवते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ योग्य, ब अयोग्य (2) अ अयोग्य, ब योग्य

(3) दोन्ही योग्य (4) दोन्ही अयोग्य

Note the following statements and select the correct statement/s.

(a) Under the 84th Constitutional Amendment Act of 2001, the state-to-state division of Lok Sabha seats and the division of the state into regional constituencies were fixed at 2000 as per the 1971 population.

(b) Parliament determines the method of reconstitution of constituencies in the State.

Alternative Answers:

(1) a correct, b incorrect (2) a incorrect, b correct

(3) Both correct (4) Both incorrect

---

12) खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) प्रत्येक राज्यास व संघराज्य प्रदेशास राज्यसभेत किती प्रतिनिधीत्व दिले गेले आहे, हे घटनेत नमूद आहे.

(ब) ओडिशा व राजस्थानला राज्यसभेतील जागांमध्ये समान प्रतिनिधीत्व आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Note the following statements and select the correct statement/s.

(a) How much representation is given to each state and union territory in the Rajya Sabha, is mentioned in the constitution.

(b) Odisha and Rajasthan have equal representation in Rajya Sabha seats.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

13) लोकसभेच्या अध्यक्षाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान/ने योग्य आहेत ?

(अ) लोकसभेच्या अध्यक्षाला भारताची राज्यघटना, लोकसभेच्या कामकाजाची प्रक्रिया आणि संसदीय परंपरा या तीन स्रोताकडून अधिकार व कार्ये प्राप्त होतात.

(ब) लोकसभा विसर्जित झाल्यावर लोकसभा अध्यक्ष पदावरून दूर होतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) अ आणि ब

(3) फक्त ब (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following statement/s is/are correct about the Speaker of the Lok Sabha?

(a) The Speaker of the Lok Sabha derives his powers and functions from three sources namely the Constitution of India, the procedure of the Lok Sabha and parliamentary tradition.

(b) The Speaker of the Lok Sabha shall be removed from office when the Lok Sabha is dissolved.

Alternative Answers:

(1) Only a (2) a and b

(3) Only b (4) All of the above

---

14) चुकीचे विधान निवडा.

(अ) राज्यसभेचा उपाध्यक्ष हा त्या गृहाचा सदस्य असतो.

(ब) उपराष्ट्रपतीला हटवण्याचा प्रस्तावाच्या वेळेस उपराष्ट्रपती पहिल्या टप्प्यात मतदान करू शकत नाही.

(क) मंत्रिमंडळ हे संसदेला जबाबदार असते.

(ड) जेव्हा राज्यसभा सभाध्यक्ष दीर्घ रजेवर असतात तेव्हा राज्यसभेतील सभागृहाचा नेता सभागृहाचा सभापती ठरवतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब (2) ब, क

(3) फक्त ड (4) अ, ड

Choose the incorrect statement.

(a) The Deputy Speaker of the Rajya Sabha is a member of that House.

(b) The Vice-President may not vote in the first instance on a motion to remove the Vice-President.

(c) The Cabinet is responsible to the Parliament.

(d) When the Speaker of the Rajya Sabha is on long leave, the Leader of the House in the Rajya Sabha shall appoint the Speaker of the House

Alternative Answers:

(1) a, b (2) b, c

(3) Only d (4) a, d

15) मंत्रिमंडळ सचिवालयााच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधाने सत्य आहेत ?

(अ) ते पंतप्रधानाच्या प्रधान सचिवांच्या मार्गदर्शनाखाली काम करते.

(ब) 1947 मध्ये त्याची स्थापना करण्यात आली.

(क) मंत्रीमंडळ सचिवालय स्टाफ एजन्सी आहे.

पर्यायी उत्तरे

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क

(3) क आणि अ (4) वरील सर्व

Which of the following statements regarding Cabinet Secretariat is true?

(a) It works under the direction of the Principal Secretary to the Prime Minister.

(b) It was established in 1947.

(c) Cabinet Secretariat is a staff agency.

Alternative answers

(1) a and b (2) b and c

(3) c and a (4) All of the above

---

16) लोकसभेच्या अध्यक्षांच्या स्थानासंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) तो लोकसभेच्या सर्व संसदीय समित्यांचे अध्यक्ष नियुक्त करतो.

(ब) उपसूचना संमत झाल्यास नवीन चर्चा होईल,असा ठराव वगळता अध्यक्षांच्या कार्यावर व कामकाज पद्धतीवर चर्चा व टीका करता येत नाही.

(क) गृहाचे कामकाज चालविण्याच्या प्रक्रियेचे नियमन करण्याचे अधिकार कोणत्याही न्यायायलयाच्या अधिकार क्षेत्र येत नाही.

(ड) त्याला सभागृहात हजर राहून मतदान करणाऱ्या सदस्यांच्या बहुमताने पारित केलेल्या ठरावाद्वारे पदावरून दूर करता येते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क (2) ब, क, ड

(3) अ आणि ब (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements regarding the position of the Speaker of the Lok Sabha.

(a) He appoints the Chairman of all Parliamentary Committees of the Lok Sabha.

(b) The work and working methods of the Speaker cannot be discussed and criticized except for the resolution that a new discussion will be held if the sub-suggestion is approved.

(c) No Court has jurisdiction to regulate the proceedings of the House.

(d) He Can be removed from office by a resolution passed by a majority of the members present and voting in that House

Alternative Answers:

(1) a, b, c (2) b, c, d

(3) a and b (4) All of the above

चाणक्य मंडल परिवार

17) खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) लोकसभा विसर्जित असताना आणीबाणीच्या घोषणेस मान्यता नाकारण्याचा राज्यसभेचा अधिकार हा राज्यसभेची लोकसभेवर असणारी अधिभावी शक्ती सूचित करते.

(ब) राज्यसभा राज्यसूचीतील विषयांवर कायदे करण्याचा अधिकार लोकसभेला देऊ शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य
(2) फक्त ब योग्य
(3) दोन्ही अ व ब योग्य
(4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Note the following statements and select the correct statement/s.

(a) The power of the Rajya Sabha to reject the declaration of emergency when the Lok Sabha is dissolved implies the overriding power of the Rajya Sabha over the Lok Sabha.

(b) The Rajya Sabha may delegate to the Lok Sabha the power to make laws on subjects in the Rajya List.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct
(4) Both a and b are not correct

---

18) खालीलपैकी संसदीय विशेषाधिकारचे स्रोत कोणते आहेत?

(अ) घटनेतील तरतुदी
(ब) संसदेने बनविलेले कायदे
(क) संसदीय संकेत
(ड) न्यायिक अन्वयार्थ

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क
(2) ब, क, ड
(3) अ, ब, ड
(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are sources of parliamentary privilege?

(a) Provisions in the Constitution
(b) Laws made by Parliament
(c) Parliamentary Signals.
(d) Judicial implications

Alternative Answers:

(1) a, b, c
(2) b, c, d
(3) a, b, d
(4) All of the above

19) राज्यसभेची विशिष्ट राज्यातून निवडणूक लढविणारा उमेदवार त्याच विशिष्ट राज्यातील मतदार असावा ही संसद लोकप्रतनिधी कायद्या 1951 मध्ये असलेली अट कधी काढून टाकण्यात आली?

(1) 2001 (2) 2003

(3) 2006 (4) 2004

When was the condition removed which is present in the Representation of Parliament Act 1951 that a candidate contesting a Rajya Sabha election from a particular state should be a voter of that particular state

(1) 2001 (2) 2003

(3) 2006 (4) 2004

---

20) खालीलपैकी कोण राष्ट्रपतीच्या मर्जीने पद धारण करत नाही?

(अ) केंद्रीय लोकसेवा आयोग (ब) उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश

(क) महालेखापरिक्षक (ड) महान्यायवादी

पर्यायी उत्तर :

(1) अ, ब, क, ड (2) अ, ब, ड

(3) अ, ब, क (4) अ, क, ड

Who among the following does not hold office during pleasure of President?

(a) Central Public Service Commission (b) Judges of High Courts

(c) Auditor General (d) Attorney General

Alternative answer:

(1) a, b, c, d (2) a, b, d

(3) a, b, c (4) a, c, d

---

21) भारतीय राज्यघटनेच्या 10 व्या अनुसूची अंतर्गत सदस्याच्या अपात्रते संबंधी खालील दिलेली विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) परिशिष्ट 10 मधील तरतुदी अमलात आणण्यासाठी अध्यक्षाला नियम बनविण्याचा अधिकार आहे.

(ब) हे सर्व नियम सभागृहापुढे 45 दिवसाच्या आत ठेवावे लागतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the following statements and select the correct statement/s regarding disqualification of a member under the 10th Schedule of the Constitution of India.

(a) The Speaker is empowered to make rules to carry out the provisions of Schedule 10.

(b) All these rules have to be laid before the House within 45 days.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both A and B are not correct

चाणक्य मंडल परिवार

22) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) राज्यसभेचे सभापती आपल्या पदाचा राजीनामा राज्यसभा उपसभापती यांना सादर करतात.

(ब) राज्यसभा उपसभापती हा सभापतीपेक्षा दुय्यम अधिकारी असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य
(2) फक्त ब योग्य
(3) दोन्ही अ व ब योग्य
(4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the following and select the correct statement/s.

(a) The Chairman of the Rajya Sabha submits his resignation to the Deputy Chairman of the Rajya Sabha.

(b) The Deputy Chairman of the Rajya Sabha is an officer subordinate to the Chairman.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct
(4) Both a and b are not correct

---

23) खालीलपैकी कोणते विधाने सत्य आहेत ?

(अ) भारतीय संसद सार्वभौम नाही.

(ब) संघराज्यीय प्रणालीचे सरकार संसदेच्या सार्वभौमत्वावर मर्यादा घालते.

(क) संसदेचा कायदा करण्याचा अधिकार आणि घटना तयार करण्याचा अधिकार किंवा त्यात बदल करण्याचा अधिकार यामध्ये कायद्याच्या दृष्टिकोनातून फरक असतो.

पर्यायी उत्तरे

(1) अ आणि ब
(2) ब आणि क
(3) क आणि अ
(4) वरील सर्व

Which of the following statements are true?

(a) Indian Parliament is not sovereign.

(b) Federal system of government limits the sovereignty of Parliament.

(c) There is a difference in law between the power of Parliament to legislate and the power to make or amend the Constitution.

Alternative answers

(1) a and b
(2) b and c
(3) c and a
(4) All of the above

चाणक्य मंडल परिवार

24) खालीलपैकी कोणते कार्य संसदेच्या अधिकार क्षेत्रात येतात?

(अ) राज्यासाठी विधानपरिषदेची स्थापना करणे.

(ब) संघराज्य क्षेत्रासाठी नवीन कायदे करणे

(क) देशाच्या विकासासाठी राष्ट्रीय धोरण आखणे

(ड) सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र वाढविणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क, ड (2) अ, ब, ड

(3) अ, ब, क (4) ब, क, ड

Which of the following functions fall under the jurisdiction of Parliament?

(a) To constitute a Legislative Council for the State.

(b) Making new laws for the Union Territory

(c) Formulating a national strategy for the development of the country

(d) Extending the Jurisdiction of the Supreme Court

Alternative answer:

(1) a, b, c, d (2) a, b, d

(3) a, b, c (4) b, c, d

---

25) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) राज्यघटनेच्या भाग VI मधील कलम 79 ते 122 संघटना, रचना, संसदेचा कालावधी, अधिकारी यासंबंधित आहे

(ब) किहोतो होलोहान प्रकरणातील सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालानुसार, अध्यक्षपदाचा निर्णय, संसदेच्या सभागृहाचा अधिकारी न्यायालयीन पुनरावलोकनाच्या अधीन आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the following and select the correct statement/s.

(a) Sections 79 to 122 of Part VI of the Constitution deal with organization, composition, tenure of Parliament, officers

(b) According to the decision of the Supreme Court in the Kihoto Holohan case, the decision of the Speaker, an officer of the House of Parliament, is subject to judicial review.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

26) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) राष्ट्रपतीवर महाभियोग चालवण्यासाठी संसदेची संयुक्त बैठक बोलावली जाते.

(ब) राज्यसभेचा कार्यकाळ सहा वर्षाचा आहे असे घटनेत नमूद आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही अ व ब योग्य (4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) A joint sitting of Parliament is convened to impeach the President.

(b) The constitution states that the tenure of the Rajya Sabha is six years.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are not correct

---

27) खालीलपैकी कोणती भारतीय संसद प्रणालीची वैशिष्टे नाहीत ?

(अ) एकेरी सदस्यत्व (ब) अधिकाराचे एकत्रीकरण

(क) सामूहिक जबाबदारी नसणे (ड) पर्यायी सरकार असणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, क (2) फक्त अ, ब

(3) फक्त ब, ड (4) फक्त अ, ब, क, ड

Which of the following is not a feature of the Indian parliamentary system?

(a) Single Membership (b) Consolidation of Authority

(c) Absence of collective responsibility (d) Having an alternative government

Alternative Answers:

(1) Only a, c (2) a, b only

(3) b, d only (4) a, b, c, d only

28) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) राज्यसभेचा उपसभापती राज्यसभेचा सदस्य असल्यामुळे तो राज्यसभेस तो प्रत्यक्षपणे जबाबदार असतो.

(ब) राज्यसभा सभापती व उपसभापती पद रिक्त असताना उपप्रमुखांच्या गटातील सदस्य अध्यक्ष म्हणून काम पाहतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य
(2) फक्त ब योग्य
(3) दोन्ही अ व ब योग्य
(4) दोन्ही अ व ब योग्य नाहीत

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) The Deputy Chairman of the Rajya Sabha being a member of the Rajya Sabha is directly responsible to the Rajya Sabha.

(b) A member of the group of Deputy Chairman acts as Speaker when the post of Chairman and Deputy Chairman of the Rajya Sabha are vacant.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct
(4) Both a and b are not correct

---

29) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) जर व्यक्ती एका गृहातील दोन जागांवर निवडून आली तर त्या व्यक्तीने त्यापैकी एक जागा निवडावी अन्यथा त्याची निवडून आलेली पहिली जागा रिक्त होते.

(ब) राष्ट्रपतीने बनविलेल्या प्रतिबंध नियम (1950) नुसार एकाच वेळी दुहेरी सदस्यत्व असण्यावर मनाई करण्यात आली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ बरोबर आहे
(2) फक्त ब बरोबर आहे
(3) दोन्ही बरोबर आहेत
(4) दोन्ही चुकीचे आहेत

Consider the following statements.

(a) If a person is elected to two seats in a House, that person shall choose one of them otherwise the first seat he was elected shall become vacant.

(b) Concurrent dual membership is prohibited under the Prohibition Rules (1950) made by the President.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both are correct
(4) Both are incorrect

चाणक्य मंडल परिवार

30) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) प्रत्येक राज्यातून राज्यसभेत पाठविण्यात येणाऱ्या प्रतिनिधींची संख्या ही असमान असते.

(ब)राज्यसभेचे सदस्य म्हणून गणना होण्यासाठी राज्यसभेच्या सभापतींना त्याच्या स्वतः हा च्या राज्यात मतदार असणे आवश्यक नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ बरोबर आहे (2) फक्त ब बरोबर आहे

(3) दोन्ही बरोबर आहेत (4) दोन्ही चुकीचे आहेत

Consider the following statements.

(a) The number of representatives sent to the Rajya Sabha from each state is unequal.

(b) The Chairman of the Rajya Sabha need not be an elector in his own State to be counted as a member of the Rajya Sabha.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both are correct (4) Both are incorrect

---

31) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) राजकीय पक्षांना दहाव्या परिशिष्ट अंतर्गत प्रतोद नियुक्तीचे अधिकार देण्यात आले आहे.

(ब) प्रतोद ही संकल्पना भारताने ब्रिटिश संसदीय प्रणाली कडून घेतली आहे.

(क) प्रतोदाने दिलेल्या सूचना पक्षाच्या सर्व सदस्यांना बंधनकारक असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व ब बरोबर आहे (2) फक्त ब व क बरोबर आहे

(3) फक्त अ व क बरोबर आहेत (4) वरीलपैकी सर्व बरोबर

Consider the following statements.

(a) Political parties are empowered to appoint whip representatives under the Tenth Schedule.

(b) India has borrowed the concept of whip from the British parliamentary system.

(c) Instructions given by whip are binding on all members of the party.

Alternative Answers:

(1) Only a and b are correct (2) Only b and c are correct

(3) Only a and c are correct (4) All of the above are correct

चाणक्य मंडल परिवार

32) खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने ओळखा.

(1) राज्यघटनेत नमूद असल्यानुसार लोकसभा आणि राज्यसभा ही नावे स्वीकारण्यात आली आहेत.

(2) राज्यघटनेतील कलम 81(2) नुसार राज्यसभेतील निवडणूक पद्धत निश्चित करण्यात आली आहे.

(3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत

(4) दोन्ही विधाने चुकीची आहेत

Consider the following statements and identify the correct statement/s.

(1) The names Lok Sabha and Rajya Sabha have been adopted as mentioned in the Constitution.

(2) The method of election to the Rajya Sabha has been determined as per Article 81(2) of the Constitution.

(3) Both statements are correct

(4) Both statements are false

---

33) खालीलपैकी कोणत्या राज्यात अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती साठी लोकसभेत आरक्षित जागा नाहीत?

(अ) गोवा (ब) सिक्कीम

(क) मिझोरम (ड) नागालँड

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, क, ड (2) फक्त ड, ब, क

(3) फक्त ब, ड, अ (4) अ, ब, क, ड

Which of the following states does not have reserved seats in the Lok Sabha for Scheduled Castes and Scheduled Tribes?

(a) Goa (b) Sikkim

(c) Mizoram (d) Nagaland

Alternative Answers:

(1) a, c, d only (2) d, b, c only

(3) b, d, a only (4) a, b, c, d

चाणक्य मंडल परिवार

34) अयोग्य विधान ओळखा.

(1) निंदाव्यंजक प्रस्तावात मांडण्यात येणारे प्रश्न फिकट गुलाबी रंगावर छापले जातात.

(2) अर्ध्या तासाच्या चर्चेसाठी कारण देणे आवश्यक असते.

(3) हरकतीचा मुद्दावर वादविवाद करता येत नाही.

(4) अनियत दिन प्रस्ताव संसद सदस्य अधिवेशनादरम्यान कितीही वेळा मांडू शकतो.

Identify the incorrect statement.

(1) Questions to be raised in a censure motion are printed in pale pink.

(2) Reasons are required for half an hour's discussion.

(3) The point of order cannot be argued.

(4) No - Day - Yet Named motion may be moved by a Member of Parliament at any time during the session.

---

35) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) जो मुद्दा संसदेत कुठेही मांडता येत नाही त्याला लोकसभेत विशेष उल्लेख असे म्हणतात.

(ब) विशेष उल्लेखाची लेखी सूचना महासचिवांना द्यावी लागते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ बरोबर आहे
(2) फक्त ब बरोबर आहे
(3) दोन्ही बरोबर आहेत
(4) दोन्ही चुकीचे आहेत

Consider the following statements.

(a) An issue which cannot be raised anywhere in the Parliament is called special mention in the Lok Sabha.

(b) Special mention should be made in writing to the Secretary General.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both are correct
(4) Both are incorrect

चाणक्य मंडल परिवार

36) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) संसद सदस्याने सभागृहात मांडलेला ठराव सदस्य कधीही मागे घेऊ शकतो.

(ब) सर्व ठरावावर मतदान घेतलेच जाते.

(क) सर्व प्रस्ताव हे ठराव असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व ब बरोबर आहे
(2) फक्त ब व क बरोबर आहे
(3) फक्त अ व क बरोबर आहेत
(4) वरीलपैकी सर्व बरोबर

Consider the following statements.

(a) A resolution moved by a Member of Parliament in the House may be withdrawn by the Member at any time.

(b) A vote shall be taken on all resolutions.

(c) All motions are resolutions.

Alternative Answers:

(1) Only a and b are correct
(2) Only b and c are correct
(3) Only a and c are correct
(4) All of the above are correct

---

37) योग्य जोड्या जुळवा.

विवरण	कलम
(अ) संसदेचे सचिवालय	(i) 102
(ब) सदस्यांची शपथ	(ii) 98
(क) सदस्यांचा अपात्रतेचे निकष	(iii) 99
(ड) सदस्यांच्या अपात्रतेच्या प्रश्नावर निर्णय	(iv) 103

	(अ)	(ब)	(क)	(ड)
(1)	i	iii	iv	ii
(2)	ii	iii	i	iv
(3)	iv	iii	ii	i
(4)	i	ii	iii	iv

Match the correct pairs.

Description	Article
(a) Secretariat of Parliament	(i) 102
(b) Oath of members	(ii) 98
(c) Criteria for disqualification of members	(iii) 99
(d) Decision on question of disqualification of members	(iv) 103

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	i	iii	iv	ii
(2)	ii	iii	i	iv
(3)	iv	iii	ii	i
(4)	i	ii	iii	iv

चाणक्य मंडल परिवार

38) संसदेत विचारलेल्या जाणाऱ्या अल्पसुचना प्रश्नांबाबत योग्य पर्याय निवडा.

(अ) अल्पसूचना प्रश्न विचारण्यासाठी योग्य कारण द्यावे लागते.

(ब) अल्पसूचना प्रश्न फक्त मंत्र्यांना विचारले जातात

(क) विधेयक, ठराव आणि गृहाच्या कामकाजा संबंधी अल्पसूचना प्रश्न विचारले जातात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब बरोबर
(2) फक्त अ व क बरोबर
(3) फक्त ब, क बरोबर
(4) सर्व बरोबर

Choose the correct option for the short-suggested questions asked in Parliament.

(a) A good reason has to be given for asking short notice questions.

(b) Short notice questions are asked only to Ministers

(c) Short notice questions are asked on Bills, Resolutions and business of the House.

Alternative Answers:

(1) Only a and b are correct
(2) Only a and c are correct
(3) Only b, c are correct
(4) All are correct

---

39) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) राज्यघटनेतील कलम 86 हे राष्ट्रपतींनी संसदेला केलेल्या विशेष अभिभाषणा संबंधित आहे.

(ब) राष्ट्रपतीच्या विशेष अभिभाषणावरील आभारदर्शक ठराव संसदेत संमत होणे सरकार साठी अत्यावश्यक असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य
(2) फक्त ब योग्य
(3) दोन्ही योग्य
(4) दोन्ही अयोग्य

(a) Article 86 of the Constitution deals with special addresses by the President to Parliament.

(b) It is essential for the Government to pass a vote of thanks in Parliament on the President's special address.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both correct
(4) Both incorrect

चाणक्य मंडल परिवार

40) शून्य प्रहरा संबंधी खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) कोणतेही पूर्वसूचना न देता मुद्दा उपस्थित करण्यासाठी सदस्यांना उपलब्ध असलेला हा एक औपचारिक मार्ग आहे.

(ब) शून्य प्रहर ही संकल्पना संसद प्रक्रियेत समाविष्ट झालेली नाविन्यपूर्ण पद्धत आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही योग्य (4) दोन्ही अयोग्य

Consider the statements given below regarding Zero Hour and select the correct statement/s.

(a) It is a formal way available to members to raise an issue without any prior notice.

(b) The concept of Zero Hour is an innovative method incorporated in the parliamentary process.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both correct (4) Both incorrect

---

41) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) सार्वजनिक विधेयक मांडण्यासाठी सात दिवसांची पूर्वसूचना द्यावी लागते.

(ब) खासगी विधेयक संसदेत संमत होऊ शकत नाही.

(क) सार्वजनिक विधेयकातून सरकारचे धोरण व्यक्त होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व ब बरोबर आहे (2) फक्त ब व क बरोबर आहे

(3) फक्त अ व क बरोबर आहेत (4) वरीलपैकी सर्व बरोबर

Consider the following statements.

(a) Seven days' advance notice is required for tabling a general bill.

(b) A private bill cannot be passed in Parliament.

(c) Public Bill expresses the policy of the Government.

Alternative Answers:

(1) Only a and b are correct (2) Only b and c are correct

(3) Only a and c are correct (4) All of the above are correct

42) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) कार्यकारी विभागाचे संसदेप्रती असलेले आर्थिक उत्तरदायित्व अधिक सुनिश्चित करणे हा विभागीय स्थायी समितीचा मुख्ख उद्देश असतो.

(ब) 24 स्थायी समित्यापैकी 17 लोकसभेच्या नियंत्रणाखाली तर 7 राज्यसभेच्या नियंत्रणाखाली असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही योग्य (4) दोन्ही अयोग्य

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) The main objective of the Departmental Standing Committee is to ensure greater financial accountability of the Executive Department to Parliament.

(b) Out of the 24 Standing Committees 17 are under the control of the Lok Sabha and 7 are under the control of the Rajya Sabha.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both correct (4) Both incorrect

---

43) खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) कांगारू समाप्ती सूचनेमध्ये फक्त महत्वाच्या कलमावर चर्चा होते परंतु मतदान होत नाही.

(ब) गिलोटीन समाप्ती सूचनेमध्ये फक्त चर्चा न केलेल्या मुद्द्यावर मतदान होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही योग्य (4) दोन्ही अयोग्य

Consider the statements given below and select the correct statement/s.

(a) In a kangaroo termination notice only the substantive clause is discussed but not voted on.

(b) A guillotine termination notice shall be a vote only on the matter not discussed.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both correct (4) Both incorrect

चाणक्य मंडल परिवार

44) योग्य विधान/विधाने ओळखा.

(अ) तारांकित प्रश्नावर पूरक प्रश्न विचारता येत नाही.

(ब) संसद पिठासीन अधिकारी तारांकित प्रश्नाचे रूपांतर अतारांकित प्रश्नांमध्ये करू शकतात

(क) एक संसद सदस्य 4 अतारांकित प्रश्न विचारू शकतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब
(2) ब, क
(3) अ, क
(4) वरीलपैकी सर्व

Identify the correct statement/statements.

(a) No supplementary question can be asked on a starred question.

(b) The Presiding Officer of Parliament may convert a starred question into an unstarred question.

(c) A Member of Parliament may ask 4 unstarred questions.

Alternative Answers:

(1) a, b
(2) b, c
(3) a, c
(4) All of the above

---

45) खालीलपैकी कोणत्या अधिकारांना राज्यसभेचे विशेष अधिकार म्हणता येईल?

(अ) राष्ट्रीय आणीबाणी समाप्त करण्याचा ठराव

(ब) राज्यसभेने राज्यसूचीतील विषयांवर कायदे करण्याचा अधिकार लोकसभेला देणे.

(क) नवीन अखिल भारतीय सेवा निर्माण करण्याचा अधिकार लोकसभेला प्रदान करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, क
(2) अ, ब
(3) ब, क
(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following powers can be called special powers of Rajya Sabha?

(a) Resolution to End National Emergency

(b) Empowering the Lok Sabha to make laws on subjects in the Rajya Sabha.

(c) Empowering the Lok Sabha to create new All India Services.

Alternative Answers:

(1) a, c
(2) a, b
(3) b, c
(4) All of the above

चाणक्य मंडल परिवार

46) खालीलपैकी कोणती साधने संसदेची मंत्रिमंडळाच्या कामकाजावर नियंत्रण ठेवण्याची साधने आहेत?

(अ) लक्षवेधी सूचना
(ब) शून्य प्रहर
(क) हरकतीचा मुद्दा
(ड) अल्पकालीन चर्चा

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब
(2) ब आणि क
(3) अ, ब, क
(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are instruments of Parliament to control the working of the Cabinet?

(a) Attention notice
(b) Zero hour
(c) Point of order
(d) Short discussion

Alternative Answers:

(1) a and b
(2) b and c
(3) a, b, c
(4) All of the above

---

47) खालीलपैकी योग्य विधान ओळखा.

(1) धोरणात्मक कपात प्रस्तावामध्ये सदस्य पर्यायी धोरण मांडू शकतात.
(2) काटकसर कपात प्रस्ताव म्हणजे मागणीची रक्कम 1 रुपया कमी करण्यात यावी.
(3) कपात प्रस्ताव अनेक मागणी संदर्भात असू शकतो.
(4) वरील सर्व विधान बरोबर आहेत.

Identify the correct statement from the following.

(1) Members may propose alternative policies in a policy cut motion.
(2) Economy cut motions means that the demand amount should be reduced by Rs.1.
(3) A cut motions can be in relation to several demands.
(4) All the above statements are correct.

---

48) खालील विधानांमधून योग्य विधान/विधाने ओळखा.

(अ) संसदेने धन विधेयक संमत करण्यासाठी घटनेत विशेष प्रक्रिया सांगितली आहे.
(ब) धन विधेयक संमती साठी जेंव्हा राष्ट्रपतींकडे जाते त्यावेळी अध्यक्ष विधेयक हे धन विधेयक असल्याचे प्रमाणित करतो
(क) राज्यसभा धन विधेयक फक्त 14 दिवस राखून ठेवू शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, क
(2) फक्त अ व ब
(3) फक्त ब व क
(4) वरीलपैकी सर्व

Identify the correct statement/statements from the following statements.

(a) The Constitution lays down a special procedure for passing a Money Bill by Parliament.
(b) When a Money Bill goes to the President for assent, the Speaker certifies that the Bill is a Money Bill.
(c) The Rajya Sabha can reserve the Money Bill for 14 days only.

Alternative Answers:

(1) a, c only
(2) a and b only
(3) Only b and c
(4) All of the above

49) खालील विधानांचा विचार करा आणि योग्य पर्याय निवडा.

(अ) भारताच्या संचित निधीमध्ये सरकारला मिळालेला महसूल, ट्रेझरी बिले आणि सरकारने उभारलेली कर्जे यांचा समवेश होतो.

(ब) 1952 ला आकस्मिक निधी कायदा संमत करण्यात आला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ बरोबर (2) फक्त ब बरोबर

(3) दोन्ही बरोबर (4) दोन्ही चुकीचे

Consider the following statements and choose the correct option.

(a) Consolidated funds of India include revenue received by the government, treasury bills and loans raised by the government.

(b) The Contingency Fund Act was passed in 1952

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both are correct (4) Both are incorrect

---

50) विनियोग विधेयका संबंधी खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

(अ) संचित निधीवरील भारित खर्चात बदल करणारी दुरुस्ती विनियोग विधेयकात सुचवली जाते.

(ब) विनियोग विधेयकाचा विनियोग कायदा झाल्याशिवाय सरकारला संचित निधीतून पैसे काढता येत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य

(3) दोन्ही योग्य (4) दोन्ही अयोग्य

Consider the statements given below regarding the Appropriation Bill and select the correct statement/s.

(a) An amendment proposed in the Appropriation Bill to change the burdened expenditure on consolidated funds.

(b) The Government cannot withdraw money from the consolidated funds unless an Appropriation Bill is passed into law.

Alternative Answers:

(1) Only a is correct (2) Only b is correct

(3) Both correct (4) Both incorrect

चाणक्य मंडल परिवार

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक CMPT000
BOOKLET No.

उत्तरपुस्तिका

एकूण प्रश्न : 50

वेळ : 1 (एक) तास

Polity Paper 6

एकूण गुण : 100

Q	A	Q	A	Q	A	Q	A	Q	A
1	4	11	2	21	1	31	4	41	3
2	2	12	3	22	4	32	4	42	1
3	3	13	1	23	4	33	3	43	4
4	1	14	3	24	1	34	1	44	2
5	4	15	3	25	2	35	2	45	3
6	1	16	1	26	4	36	1	46	4
7	3	17	3	27	1	37	2	47	1
8	3	18	4	28	1	38	2	48	4
9	3	19	2	29	2	39	2	49	1
10	4	20	3	30	3	40	2	50	2

चाणक्य मंडल परिवार